
Na Pedagogické fakultě UK zkoumali, jak se děti učí číst a jak čtenému rozumí

Na Pedagogické fakultě UK zkoumali, jak se děti učí číst a jak čtenému rozumí

Více než pět stovek dětí ze sedmnácti škol v Praze, středních a jižních Čech sledovali v několika vlnách specialisté z [Pedagogické fakulty UK](#), aby zjistili, jak děti od první do čtvrté třídy čtou. Zajímali se při tom nejenom o kvalitu technické stránky čtení, ale zejména o porozumění čtenému.

Pro výzkum odborníci využili testy inspirované zahraničními přístupy. Koncipovali také nové diagnostické nástroje, které mají přispět k hodnocení úrovně porozumění a k rozpoznání mechanismů ovlivňujících obě v současné době používané metody výuky čtení. Jde o takzvanou analyticko-syntetickou a genetickou metodu, při kterých se děti učí číst buď pomocí slabikování, nebo hláskování.

Vědci z katedry psychologie ve spolupráci s odborníky z katedry primární pedagogiky a katedry českého jazyka již dnes předpokládají, že jejich výzkum, který stále probíhá, povede prostřednictvím nové baterie testů k hlubšímu pochopení mechanismů, které se uplatňují v rozvoji porozumění čtenému, případně také ke sledování a podpoře dětí s problémy v rozvoji čtenářských dovedností.

„Poradenská diagnostika čtenářské úrovně je v českém prostředí stále více zaměřena na zhodnocení rychlosti a správnosti čtení a techniku čtení, a i když se porozumění čtenému sleduje, nejsou k tomu vytvořeny příslušné hodnoticí nástroje,“ říká Anna Kucharská, která na Pedagogické fakultě UK výzkum financovaný Grantovou agenturou ČR vede. „Ty, které se využívají, vznikly v osmdesátých letech minulého století a byly standardizovány pro analyticko-syntetickou metodu čtení. Chybí však údaje o jejich platnosti pro genetickou metodu, která se dnes používá v řadě škol,“ dodává Anna Kucharská s tím, že je přitom už delší dobu jasné, že některá kritéria, která se uplatňují pro analyticko-syntetickou metodu k hodnocení čtenářských dovedností, není možné mechanicky přijmout pro metodu genetickou. Každá má totiž jiný profil rozvoje i specifická kritická místa.

Děti byly testovány na podzim v roce 2013 a letos na jaře. Spolehlivost nových hodnotících nástrojů již v této fázi výzkumu vědci vyhodnotili jako dobrou a s prvními dosaženými výsledky seznámili odbornou veřejnost na konferenci *Počáteční čtení – čtu a stávám se čtenářem*, realizované pod záštitou děkanky Pedagogické fakulty UK Radky Wildové letos v září. Jejich součástí bylo i informování rodičů, jejichž děti se projektu zúčastnily. Ti také mohli využít individuálních konzultací o výkonech dětí v použitých testech.

Projekt se ve své další fázi zaměřuje na děti s riziky v rozvoji čtenářských dovedností. Především jde o děti se specifickými poruchami učení, s vývojovou dysfázií a také o slabé čtenáře. Děti s takzvaným Aspergerovým syndromem, který patří mezi poruchy autistického typu, mají například při čtení převážně dobrou techniku, ale nemusí rozumět sociálnímu kontextu, pořekadlům či přirovnáním a jejich významu. Oproti tomu děti s dyslexií zpravidla špatně dekodují vztah písmene a zvuku, který k němu patří, ale mohou mít dobré porozumění textu. Přesnější rozlišení konkrétních projevů v oblasti čtenářské gramotnosti právě u dětí s problémy v rozvoji gramotnosti přitom v budoucnu pomůže především odborníkům, kteří s nimi pracují.